

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Frion
De heer XXXX bestuurder
Per e-mail: XXXX

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
Postbus 2518
6401 DA Heerlen
T 088 120 5000
www.igj.nl

Inlichtingen bij
XXXX

Ons kenmerk
2021-2647980

Uw kenmerk
XXXX

Uw brief
XXXX

Datum 30 juli 2021
Betreft briefrapport toezichtbezoek Wzd
locatie Prunuspark te Zwolle

Geachte heer XXXX,

Op 1 juni 2021 bezocht de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) Frion, woning Prunuspark XXXX in Zwolle. Dit toezichtbezoek is onderdeel van het thematisch toezichtproject van de inspectie met als onderwerp de uitvoering van de Wet zorg en dwang (Wzd) en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Het concept briefrapport van dit bezoek is op 1 juli 2021 aan u verstuurd. Op 5 juli ontvingen wij uw reactie. Uw reactie heeft geleid tot aanpassingen in het concept briefrapport. De door uw voorgestelde wijzigingen zijn overgenomen. Hiermee is het briefrapport vastgesteld.

In deze brief geef ik aan wat de belangrijkste uitkomsten zijn van het toezichtbezoek.

Aanleiding en doel

In de visienota 'toezicht op onvrijwillige en verplichte zorg' zet de inspectie uiteen wat de komst van de wetten Wvggz en Wet Zorg en Dwang (Wzd) betekent voor haar toezicht. De inspectie wil met haar toezicht bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van de beide wetten, waaronder het terugdringen van dwang in de zorg, het verhogen van de kwaliteit van (gedwongen) zorg en het versterken van de rechtspositie van cliënten. Zie verder www.igj.nl.

Werkwijze

De inspectie maakte een toetsingskader van normen op basis van de Wzd en een aantal relevante veld- en beroepsnormen (zie toetsingskader Wvggz/Wzd, www.igj.nl). De normen zijn gegroepeerd in drie thema's: sturen op kwaliteit en veiligheid, deskundige zorgverleners en persoonsgerichte zorg. Per thema geeft de inspectie aan wat er goed gaat, wat er beter kan en wat er beter moet.

De inspectie sprak tijdens het bezoek met twee cliënten, hun ouders en de beide mentoren, de voorzitter van de centrale cliëntenraad, de coach centrale cliëntenraad en de klachtenfunctionaris, twee persoonlijk ondersteuners, twee orthopedagogen, de bedrijfsvoering partner, de Wzd-functionaris en de bestuurder. Daarnaast zag de inspectie twee zorgplannen in.

Datum
30 juli 201

Ons kenmerk
2021-2647980

Beschrijving van de locatie

Op het Prunuspark staan acht appartementen en diverse groepswoningen. De website van Frion beschrijft de locatie Prunuspark als volgt.

Op het terrein van Prunuspark in de Zwolse wijk Berkum staan meerdere woningen en appartementen. Hier wonen mensen met een matige verstandelijke beperking.

Deze woning bestaat uit twee groepen:

- Als je in groep 3 woont, woon je met vrouwen én mannen in de leeftijd van 32 tot 45 jaar. De begeleiding helpt je met bijvoorbeeld tandenpoetsen en aankleden. Daarna ga je samen ontbijten en is het tijd om naar de dagbesteding te gaan.
- In groep 4 woon je met 5 andere mannen tussen de 20 en 45 jaar. Als je dat fijn vindt, helpt de begeleiding je bij dingen als aankleden of je tandenpoetsen. Elke avond is er een activiteit. Je beslist zelf of je daaraan mee doet.

De cliënten die op Prunuspark wonen, verzorgen met de begeleiders hun eigen maaltijden. De lunch vindt ook op de woongroepen plaats.

Op het Prunuspark is ook een dagbestedingslocatie. In kleine groepen wordt er vanuit een vaste dagstructuur gewerkt. Er zijn mogelijkheden om binnen en buiten te werken. Dagcentrum Prunuspark biedt een rustige en duidelijke werkplek. Vrijwel alle cliënten van het Prunuspark gaan hiernaartoe. Er komen ook cliënten van buitenaf en het is ook mogelijk om dagbesteding extern te volgen.

Frion startte met woon-werkcirkels toen Covid-19 uitbrak. Zorgverleners van de woongroepen en de dagbesteding vormen nu één groep, die samen het wonen en werken op het Prunuspark vormgeven.

Resultaten

Hieronder leest u de resultaten van het bezoek.

Thema Sturen op kwaliteit en veiligheid zorg

Wat gaat goed

De werkgroep onvrijwillige zorg stelde een beleidsnotitie onvrijwillige zorg op, waarin de implementatie van de Wet zorg en dwang staat beschreven. De arts verstandelijk gehandicapten (AVG) en de orthopedagogen hadden zitting in deze werkgroep. Frion nam een bepaling op in haar beleidsnotitie over het gebruik van psychofarmaca. Wanneer psychofarmaca wordt voorgeschreven volgens de geldende professionele richtlijnen, dan hoeft dit volgens de Wzd niet als onvrijwillige zorg te worden gezien. Frion legt dit echter wel vast als onvrijwillige zorg, alleen vraagt de orthopedagoog (zorgverantwoordelijke) dan geen advies aan een onafhankelijk deskundige.

Dit doen ze om kritisch en zorgvuldig het psychofarmaca gebruik te kunnen monitoren.

Datum
30 juli 201

De werkwijze en verantwoordelijken voor de uitvoering van de Wzd zijn helder binnen Frion. De Wzd-functionaris en de zorgverantwoordelijken zijn aangesteld en de taakomschrijvingen staan op schrift. De zorgverantwoordelijken zijn de orthopedagogen.

Ons kenmerk
2021-2647980

De evaluaties van onvrijwillige zorg vinden gestructureerd plaats. De AVG is verantwoordelijk voor de evaluatie van de psychofarmaca. De Wzd-functionaris voert de overige evaluaties van onvrijwillige zorg uit. Als er overlap is in de typen onvrijwillige zorg, wordt de cliënt door twee functionarissen besproken.

De inspectie ziet dat in het zorgdossier in een duidelijk format de vormen van onvrijwillige zorg/vrijheid beperkende maatregelen gestructureerd worden omschreven, alsmede de wilsbekwaamheid ter zake, het ernstig nadeel en het verzet. Het elektronisch dossier ondersteunt in het volgen van het stappenplan Wzd.

De zorgverleners vertellen dat er interviews binnen de woon-werkcirkels worden georganiseerd met als thema onvrijwillige zorg, waarin op casusniveau bewustwording plaatsvindt. In 2018 hebben bijeenkomsten plaatsgevonden en eind 2021 gaat dit opnieuw plaatsvinden.

De centrale cliëntenraad delegeerde de taken rondom de Wzd aan de centrale verwantenraad. Dit gezien de complexiteit van het onderwerp. De analyse onvrijwillige zorg is met hen besproken. De cliëntenraad is door de coach geïnformeerd over de invoering van de Wzd. Dat ging vanwege Covid-19 schriftelijk. Fysieke bijeenkomsten konden niet doorgaan en niet alle cliënten kunnen digitaal overleggen. Frion stelde cliënt- en verwantenfolders op, die de cliëntenraad van tevoren meelas. De cliëntenraad gaf advies om de folder nog meer cliëntvriendelijker te maken. Het niveau van de folder was te hoog, maar er stonden wel duidelijke voorbeelden in volgens de cliëntenraad.

Wat kan beter

De functie van cliëntvertrouwenspersoon (CVP) was langdurig vacant. Samen met de CVP van de Wkkgz willen zij één toegang vormen voor cliënten met vragen en klachten. Door Covid-19 heeft de invoering hiervan vertraging opgelopen. Een goed initiatief is dat de cliëntenraad samen met de CVP Wzd ook op bezoek gaat bij de verschillende Frionlocaties. Zij willen dan huiskamergesprekken voeren met cliënten, om zo de bewustwording over de Wzd te vergroten. Dit voert de cliëntenraad uit als alle Covid-19 beperkingen zijn opgeheven.

De toetsing door externe deskundigen volgens het stappenplan Wzd heeft nog niet voor alle cliënten plaatsgevonden. In 2018/2019 vond dit voor het laatst plaats. Onlangs is een convenant met twee andere zorgaanbieders getekend voor externe toetsingen Wzd. Hierdoor kunnen de organisaties van elkaars kunde en onafhankelijke positie profiteren.

Wat moet beter

Frion maakt voor een viertal situaties een uitzondering, waarbij zij dat beschouwd als vrijwillige zorg en waarbij ze het stappenplan niet toepassen.

Datum

30 juli 201

Ons kenmerk

2021-2647980

In het beleidsplan staan de volgende situaties beschreven:

- 1: Fixatie waar een cliënt zich niet tegen verzet en de vertegenwoordiger mee instemt én die gericht is op gezondheid bevorderende stappen, valt binnen Frion onder vrijwillige zorg. Bijvoorbeeld een blad voor de rolstoel, zodat een cliënt niet uit de rolstoel valt. Dit hoeft niet opgenomen te worden als onvrijwillige zorg in het ECD, wel moet dit in het ondersteuningsplan worden opgenomen als afspraak bij het domein 'zelfbepaling'.
- 2: Inzet van veiligheidsmiddelen, zoals een bedhek bij valgevaar, wordt als vrijwillige zorg beschouwd binnen Frion. De inzet wordt afgestemd met de AVG in verband met medische risico's. Dit wordt beschreven in het ECD op de risicokaart en als ondersteuningsafspraken in het ondersteuningsplan.
- 3: De slaapkamerdeur op slot in de nacht, zonder verzet en met goedkeuring van de vertegenwoordiger valt binnen Frion onder vrijwillige zorg. Dit moet beschreven worden in het ondersteuningsplan bij het domein 'zelfbepaling'. De aanleiding en de ervaring van de cliënt wordt ook beschreven in het ECD.
- 4: Verzet bij vervelende handelingen vraagt aandacht. Denk hierbij aan een cliënt die bij bloedprikken, oren uitspuiten of de pedicure, niet stil wil blijven zitten en arm/voet wegtrekt. Vooraf is cliënt zo goed mogelijk voorbereid, tijd gegeven om te schakelen, ontspanning aangeboden passend bij de cliënt. Als dan het nog nodig is de cliënt even vast te houden om de handeling te laten slagen, dan wordt dit binnen Frion niet beschouwd als onvrijwillige zorg. Dit wordt bij de dagrapportage opgeschreven als het is toegepast, hoe lang is cliënt vastgehouden en welk effect het heeft gehad. In het ondersteuningsplan staat dit onder domein lichamelijk welbevinden toegelicht, waarom dit voor cliënt zo gedaan wordt en in ondersteuningsafspraken opgenomen.

Volgens de Wzd vallen bovenstaande zaken onder artikel 2, lid 2 en onder artikel 8, lid 2 en moet het stappenplan doorlopen worden¹. De inspectie begrijpt dat sommige zorgaanbieders bepaalde artikelen van de Wzd moeilijk uitvoerbaar vinden in de praktijk, maar vraagt toch de wet te volgen en te wachten op de wetevaluatie en op de eventuele aanpassingen, die hieruit volgen. Goed is wel dat Frion een aantal afspraken beschrijft om ook op deze aspecten goede zorg te geven, zoals opname in het ECD en de betrokkenheid van de AVG.

¹ Zie informatie: Factsheet 'Relatie Wzd en Wgbo bij somatische zorg', Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Thema Deskundige zorgverleners

Datum
30 juli 201

Ons kenmerk
2021-2647980

Wat gaat goed

Cliënt en de cliëntvertegenwoordigers vertellen dat zorgverleners betrokken zijn bij de cliënten en de familie goed informeren. Een cliëntvertegenwoordiger vertelt goed op de hoogte te zijn van de onvrijwillige zorg, die soms nodig is. Zo vertelt hij over het signaleringsplan dat is opgesteld, waarbij voor cliënt duidelijk is wat er gaat gebeuren in verschillende fases van boosheid.

Met cliënt en vertegenwoordiger is afgesproken wat er goed werkt, om de situatie te temperen. Soms is fixatie nodig, de vertegenwoordigers hebben hier ook toestemming voor gegeven. De fixatie gebeurt volgens plan en altijd op dezelfde manier. In het zorgplan ziet de inspectie dat de verschillende afspraken rondom vrijheidsbeperking helder staan genoteerd en ook regelmatig worden geëvalueerd.

Het uitgangspunt van onvrijwillige zorg binnen Frion is nee-tenzij. Zo wordt er voor elke cliënt gezocht naar de reden van het gedrag. De triple-C-methode heeft zorgverleners hierin erg ondersteund. Deze methodiek gaat uit van de onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie en het belang van zinvolle activiteiten. Ook is het gedachtegoed om zo min mogelijk gedwongen zorg toe te passen, leidend.

In multidisciplinair verband kijken verschillende behandelaren (waaronder de arts verstandelijk gehandicapten (AVG), de paramedici en de gedragsdeskundige) en de zorgverleners naar het beeld van een cliënt en hoe zij hier met begeleiding en therapieën op aan kunnen sluiten. Door hierop in te zetten, willen zij voorkomen dat onvrijwillige zorg bij een cliënt nodig is. Alle besluiten rondom onvrijwillige zorg worden altijd in deze MDO's genomen en vastgelegd in het zorgplan van cliënten.

Wat kan beter

Beperkingen van de vrijheid om het eigen leven in te richten, vinden binnen Frion plaats. Voorbeelden zijn bedtijden, wel of geen televisie of mobiele telefoon in de slaapkamer en beperkingen rondom eten en drinken. Zorgverleners geven aan zich erg bewust te zijn van deze mogelijke onvrijwillige zorg. In het dossier ziet de inspectie ook voorbeelden van ondersteuningsafspraken, die op dit onderwerp betrekking hebben. De coach en de cliëntenraad signaleren dat er onbegrip is over de reikwijdte van de Wzd op deze punten. Zij geven aan dat cliënten soms niet goed weten dat er sprake kan zijn van beperkingen in de vrijheid of eventueel onvrijwillige zorg als het gaat om dit soort ondersteuningsafspraken. Hier is aandacht voor nodig.

Thema Persoonsgerichte zorg

Datum
30 juli 201

Wat gaat goed

De zorgverleners vertellen dat zij door in te spelen op de behoeften van de cliënt, spanning en onrust kunnen wegnemen en daardoor minder vrijheidsbeperking hoeven op te leggen. Zo zijn bij een cliënt, die bekend is met weglopen en bijkomende problematieken, extra afspraken gemaakt. Er was sprake van dat bij deze cliënt de kamer in de avond op slot zou gaan van buitenaf. Cliënt wilde dit persé niet en is vervolgens gestopt met alcohol drinken. Zorgverleners fietsen nu meerdere keren per week met cliënt mee, zodat cliënt toch zijn ouders kan bezoeken. Met cliënt en zijn ouders wordt gesproken over mogelijkheden om de onvrijwillige zorg te minderen. Er is een stappenplan opgesteld, zodat cliënt ook perspectief wordt geboden.

Ons kenmerk
2021-2647980

Het zorgvuldig afbouwen van psychofarmaca heeft ook aandacht. Een cliënt ervaart bijwerkingen door deze medicatie. De AVG overlegt met de ouders en mentor over stappen om medicatie af te bouwen of om te zetten. Deze afweging ziet de inspectie ook terug in het zorgplan van cliënt.

Zorgverleners geven aan dat onvrijwillige zorg soms ten onrechte een slechte naam heeft. Het toepassen van onvrijwillige zorg kan ook heel erg passen bij de ontwikkelingsleeftijd van de cliënt. Het kan dan ook een heel positief effect hebben. Hoe klein ook, iemand heeft de wereld nodig om tot bloei te komen. Door hier gericht naar te kijken, krijgen cliënten soms ook rust en structuur die ze nodig hebben.

Overige bevindingen

Corona

Tijdens de coronapandemie kregen cliënten dagbesteding op de locatie. Cliënten en personeel bleven in hun eigen woonleefcirkel, zodat er geen onderling verkeer was. Er is geen onvrijwillige zorg gegeven tijdens deze periode.

Conclusie

De zorg is goed en persoonsgericht binnen Frion. Zorgverleners zijn zich bewust van mogelijke vrijheidsbeperkingen en onvrijwillige zorg en zoeken in multidisciplinair verband naar alternatieven. Op enkele punten ziet de inspectie nog wel verbetermogelijkheden. U heeft in de paragraaf 'resultaten' onder de kopjes 'wat kan beter' en 'wat moet beter' kunnen lezen welke dit zijn. De inspectie vertrouwt dat de bestuurder de noodzakelijke stappen zet, om te voldoen aan de Wet zorg en dwang en dat zij daarbij ook gebruik maakt van de bevindingen uit dit onderzoek. De inspectie sluit het inspectiebezoek af.

Openbaarmaking

In het concept briefrapport heeft u kunnen lezen dat de inspectie dit definitieve briefrapport openbaar maakt via haar website www.igj.nl. De inspectie doet dit niet eerder dan twee weken na het verzenden van het definitieve briefrapport. Bij openbaarmaking neemt de inspectie de wettelijke normen in acht, zoals gesteld in de Gezondheidswet, de Jeugdwet en de AVG. Dit betekent bijvoorbeeld dat de inspectie in haar rapporten geen tot een

persoon herleidbare gegevens opneemt en geen bijzondere
persoonsgegevens zoals medische gegevens van uw patiënten of cliënten.

Datum
30 juli 201

Meer informatie over actieve openbaarmaking van documenten door de
inspectie kunt u vinden op onze website (www.igj.nl/onderwerpen).

Ons kenmerk
2021-2647980

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

XXXX
coördinerend/specialistisch inspecteur

Omdat de medewerkers van de inspectie op dit moment niet op kantoor kunnen werken, is deze brief niet ondertekend.